

Asia: VN/12741/2022

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Lapin kauppakamari kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto hallituksen esityksestä koskien tartuntatautilain muuttamista.

Esityksessä ehdotetaan, että tartuntatautilaissa 30.6.2022 saakka voimassaolleet pykälät otettaisiin uudelleen tartuntatautilakiin loppuvuoden 2022 epidemiatilanteen heikkenemisen varalta. Esityksen tavoitteena on turvata sosiaali- ja terveystalouden järjestelmän kantokyky. Lakiehdotuksessa perusteena olisi vaikean covid-19 epidemian ja siitä aiheutuvien haittojen ehkäiseminen, jos epidemia uhkaa väestön terveyttä vakavan terveydenhuollon ylikuormittumisen takia. Lisäksi ehdotuksen mukaan rajoittavia päätöksiä voitaisiin myös tehdä vakavan terveyden ja hengenvaaran ehkäisemiseksi, jos covid-19-rokotteiden teho vakavaa tautimuotoa vastaan olisi merkittävästi heikentynyt.

Lapin kauppakamari vastustaa tartuntatautilain väliaikaisten säännösten uudelleen voimaan saattamista. Muissa Pohjoismaissa on luovuttu covid-19-rajoituksista ja erityisjärjestelystä, eikä esitystä vastaavaa varmuuden vuoksi tehtävää sääntelyä ole toteutettu. Suomessa ei ole syytä tehdä muista Pohjoismaista poikkeavia ratkaisuja. Epidemian aikana tähän mennessä toteutettujen matkailu- ja ravitsemisalan yritystoimintaan kohdistuneiden rajoitustoimien merkitystä covid-19 leviämisen estämisessä ei myöskään ole todennettu selkeästi.

Matkailuelinkeinot ovat kärsineet rajoituksista kohtuuttomasti ja uusien rajoitusten uhka heikentäisi entisestään työvoiman saantia.

Toimintaan kohdistuvat rajoitukset romahduttivat matkailuyritysten liiketoiminnan, ja jälkien korjaaminen kestää useita vuosia. Rajoitusten seurauksena yrityksille koitui mittavia tappioita, ja velkaantumista. Valtion maksamat kustannustuet ja korvaukset ovat kattaneet vain murto-osan rajoitusten yritystoiminnalle aiheuttamista tappioista.

Epidemian aikana jatkuvasti muuttuneiden rajoitusten aiheuttaman epävarmuuden vuoksi matkailualalta on siirtynyt runsaasti työvoimaa muille toimialoille. Matkailualat kärsivät nyt ennennäkemättömästä työvoimapulasta ja rekrytointi vie yrityksiltä resursseja, joita tarvittaisiin toiminnan muuhun kehittämiseen.

Pelkkä uusien rajoitusten uhka aiheuttaa toimialalla negatiivisia vaikutuksia. Jos mahdollisuus määrätä jälleen uusia rajoituksia jatkuisi, olisi matkailualan yrityksillä tämän epävarmuuden vuoksi entistä hankalampaa saada riittävästi työvoimaa ensi talven sesonkiin.

Sairaanhoidon alimitoitus ei saa johtaa elinkeinotoiminnan rajoittamiseen

Lakiesityksessä ehdotetaan, että rajoitustoimenpiteet olisivat mahdollisia, jos ne olisivat terveydenhuollon vakavan ylikuormittumisen ehkäisemiseksi välttämättömiä. Sote-alan työvoiman ja resurssien riittävydessä on jo pitkään ollut ongelmia, jotka ovat korostuneet pandemian aikana. Terveystieteiden järjestelmän toiminta tulee turvata varmistamalla riittävät resurssit, ei rajoittamalla yritysten ja elinkeinon toimintaa. Pidämme kohtuuttomana sitä, että matkailualan yritykset ja työntekijät kantaisivat seurauksia sairaanhoidon kapasiteetin alimitoituksesta.

Lapin kauppakamarin näkemyksen mukaan esitettyjä väliaikaisia säännöksiä ei tule saattaa voimaan uudelleen.

Mikäli hallitus kuitenkin esittäisi väliaikaisten säädösten jatkoa 31.12.2022 saakka, rajoitusten tulisi kohdentua vain siihen, mikä on täysin välttämätöntä, ja minkä teho voidaan todentaa. Aiemmin epidemian aikana toteutettiin osin epämääräistä politiikkaa, ja rajoituksia otettiin käyttöön varmuuden vuoksi. Tähän ei saa enää palata, vaan rajoitusten on pohjattava tietoon niiden vaikuttavuudesta.

Ravintolatoiminnan rajoituksille ei ole perusteita, ellei voida todentaa, että tartunnat tapahtuvat juuri ravintoloissa. Rajoitteita ei saa asettaa asiakastiloille, joissa virus ei ole levinnyt ja joissa hygieniatoimet ovat toimivia. Lakiesityksen aukiolo- ja anniskeluajakaikarajoitusten aikarajoille ei ole kestäviä perusteluja, sillä toiminnan luonne vaikuttaa tartuntojen leviämiseen enemmän kuin kellonaika, esimerkiksi ruokailu, joka alkaa klo 21 ei ole sen suurempi tartuntariski kuin ruokailu, joka alkaa tätä aiemmin.

Lakiesityksessä esitetään, että yritykset eivät voisi edellyttää asiakkailta koronatodistusta rajoitusten vaihtoehtona. Mikäli tartuntalain väliaikaisten pykälien voimassaoloa jatketaan, tulee niihin sisältyä mahdollisuus vapautua rajoituksista rokotetodistusta edellyttämällä.

Mikäli väliaikaiset pykälät otetaan uudelleen tartuntalakiin, tuo alueellinen kuntien ja aluehallintoviranomaisen päätösvalta päätöksentekoon lisää alueen tilanteen ja erityispiirteiden ymmärrystä. Tämä on parannus aiempaan tilanteeseen. Lisäksi tehdyt päätökset olisivat viranomaispäätöksiä, joista voidaan valittaa hallinto-oikeuteen.

On ensiarvoisen tärkeää, että mikäli rajoituksia otettaisiin käyttöön, saavat rajoitusten piirissä olevat yritykset täysimääräiset korvaukset rajoituksista aiheutuneista kustannuksista. Nyt lakiesityksessä ei ole määritelty korvauksia, vaan niistä säädettäisiin myöhemmin erikseen. Mielestämme korvauksista tulee säätää samaan aikaan kuin rajoituksista. Aiemmissa kustannustuissa ongelmana oli, että ne eivät kattaneet kaikkia kustannuksia merkittävän omavastuun ja isompiin yrityksiin kohdistuneiden leikkureiden takia.

Baas Hanna
Lapin kauppakamari